

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, polletno 13 Din, četrtletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglašuje se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi računajo po 2, pri trikratni objavi po 1'80 in pri večkratni objavi po 1'40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 22.

Ljubljana, dne 15. novembra 1925.

Leto IV.

Na napačni poti.

V zadnji številki našega lista smo poročali o diferencah, ki so zavladale pri lesnoindustrijskih obratih tvrdk Schönburg-Waldenburg, Fr. Žagar in Kovač v Starem trgu. Ob enem smo omenili tudi potek pogajanj, ki so se v tej zadevi vršile. Zadnje pogajanje se je, kakor znano, vršilo pri inšpekciji dela v Ljubljani. To pogajanje sicer ni imelo nikakega pozitivnega uspeha, vendar je na prigovarjanje g. dr. Dobide izjavil g. Šauta kot zastopnik omenjenih tvrdk, da se bo s svojimi pooblastitelji posvetoval in tekom štirih dneh rezultat posvetovanja inšpekciji dela sporočil. No, gospod Šauta je sicer res poročal; med tem časom predno je poročal pa so se morale v Starem trgu vršiti nekam čudne stvari, ki nam docela sicer še niso znane, ki jih pa lahko slutimo, kajti spis, ki nam je prišel v roke, jasno dokazuje, da je del delavcev nasedel gospodu Šauti, ki jih je prav pošteno potegnil. In zdi se, da se je g. Šauti tudi posrečilo zabiti med delavce klin nesloge. Kakšna situacija je nastala, nam pove zapisnik, ki ga je skomponiral g. Šauta in ki nosi tudi podpis zastopnikov delavcev podjetja na Marofu.

Zapisnik se glasi:

Predmet: Mezdna razprava lesnih delavcev zaposlenih na parni žagi Marof.

Zapisnik.

V pisarni na parni žagi Marof dne 28. oktobra 1925 zadevajoč mezdni razgovor med tvrdko Herman princ Schönburg-Waldenburg in delavstvom na parni žagi Marof.

Prisotni:

Za tvrdko Herman princ Schönburg-Waldenburg g. nadupravitelj Leon Šauta in J. Dimic.

Za delavstvo: Ravšelj Jakob, Verhovec Valentin, Bavec Jakob, Žnidaršič Janez, Fajdiga Matija, Bavec Janez in Martinčič Anton. Zapisnikar Antončič Janez.

Po vsestranski in temeljiti razpravi se je sklenilo in odobrilo sledeče:

1. Plače delavcem ostanejo kakor so bile dne 24. t. m. izplačane.
2. Odpovedni rok je obojestranski osem dni. Vsi delavci se solidarno zavežejo ga držati ter polaga v to svrhu vsak delavec enodnevno plačo kot kavcijo, katera se obrestuje.
3. Zakon 1154 b. se kakor do sedaj tudi nadalje ne izvaja.
4. Ta dogovor stopi v veljavo in velja za nedoločeno dobo in se obojestransko z enomesečno odpovedjo razveljavlja.
5. Za lastno porabo kot kurivo s prednostjo pred strankami v največji izmeri 0'13 prm. na dan dobijo delavci žamanje in od-pilke po Din 1'50 za prm. Žaganje po Din 0'25 za hlod, vse to pa le tedaj, če je na razpolago.

To jemljemo na znanje in podpisujemo:

Marof, dne 28. oktobra 1925.

Delavstvo: Ravšelj Jakob l. r., Verhovec V. l. r., Bavec Jakob l. r., Žnidaršič J. l. r., Fajdiga M. l. r., Bavec J. l. r. in Martinčič Anton l. r. Zapisnikar: Iv. Antončič l. r.

Podjetništvo: Štampiljka, Leon Šauta l. r., J. Dimic l. r. Slede podpisi na parni žagi zaposlenih delavcev na Marofu.

Tako torej izgleda „kolektivna pogodba“, ki jo je „sklenil“ Šauta z delavci na podjetju, ki ga on upravlja.

Priznati moramo g. Šauti, da je s svojim pamfletom, ki ga je vsilil delavcem, dosegel rekord v ostudnem demagoštvu. Čudimo se le delavcem, da so se spozabili tako daleč in so v svoji kratkovidnosti sankcionirali tako ironijo s svojimi podpisi. Naše začudenje je tem večje, ker je bil dogovor, da se brez strokovne organizacije odnosno brez sodelovanja delavske zbornice ne bo sklepalo ničesar. Ogle o si nekoliko usodepolne posledice tega koraka. Prvič take „pogodbe“, kakor je Šautov oktroj, svet še nikoli videl ni.

Prva točka odobrava plače z dne 24. oktobra, to je tistega dne, ko se je delavcem reduciralo plače za 10% in pušča g. Šauti odprta vrata, da v bodoče, kadarkoli se mu bo zdelo, tudi nadalje po mili volji plače reducira.

Kavcija, ki jo predvideva druga točka za slučaj, da bi izmed delavcev kdo zapustil delo brez odpovedi, je nekaj naravnost „imenitnega“. Če bo šlo tako naprej, bodo po Šautovem receptu morali delavci dajati obratom na razpolago obratni kapital! Kako visoko se bo zadržana plača obrestovala, tega previdni Šauta ne pove. Ali je bilo tega sploh treba? Saj ima uprava podjetja v roki delavske knjižice in če noče, da bi kdo odšel brez odpovedi, mu knjižice enostavno ne izroči, brez te pa ne sme nihče nobenega delavca v delo sprejeti. Tozadevni ključ situacije je itak imel v rokah Šauta in se je tega gotovo dobro zavedal, ali ni potem zadrževanje delavskih plač sramotno in za delavce ponižajoče? Če odide kak delavec brez odpovedi, zgube delavci zadržano enodnevno plačo, kaj zgubi Šauta, če on kakega delavca požene brez odpovedi?

Sploh je vso skrupucalo sestavljeno tako, da gre vse le na račun delavcev in nalaga dolžnosti ter obveznosti le delavcem, podjetju pa nobenih, temveč mu prinaša še dobiček.

Kurjavo v omenjeni meri je Šauta delavcem, sicer milostno pustil, drugih bonifikacij pa je previdno zamolčal tako, da ima tudi glede teh proste roke.

Kako izgleda sedaj med lesnimi delavci vseh treh tvrdk, nam za enkrat še ni znano, ker je nastala neka nekam sumljiva tišina. Če pa pripustijo lesni delavci v Starem trgu, da Šauta na zadovoljstvo gospodov Žagarja in Kovača triumfira, tedaj žalostna nam majka.

Davek na zaslužek telesnih delavcev.

(Konec.)

Delodajalci ad b) (trgovci, obrtniki itd.) morajo ob nastopu službe delavcev, ki niso izpolnili svojih davčnih obveznosti ali pa imajo pri njih večjo plačo nego so jo imeli v prejšnji službi, v treh dneh prijaviti davčnemu oblastvu novega delavca, za enkrat dokler ne izidejo tiskovine s posebno vlogo, ki mora vsebovati delavčevo ime in njega priimek, poklic (trgovski, krojaški, čevljarški pomočnik itd.), znesek mesečnega ali letnega zaslužka z draginjskimi dokladi vred na dan, ko je vstopil službo.

Vložitev take prijave potrdi davčno oblastvo v obliki posebnega potrdila. Davek na podlagi teh prijav odmeri davčno oblastvo in sicer provizorično za čas od dneva nastopa službe do konca kalendarkega leta, ako pa je službovanje oziroma zaposlitev dogovorjena za krajši čas, pa krajši čas zaposlitve. Definitivno se pa davek predpiše takim delavcem še le po preteku leta na podlagi letne prijave.

Pred začetkom vsakega leta, najkasneje pa do konca meseca januarja vsakega leta morajo delodajalci ad b predložiti davčne prijave za vse delavce.

Porabne zneske odpremljajo delodajalci ad b) po preteku vsakega četrtertletja, odnosno enega meseca, če delavec zapusti službo pred potekom meseca. Na prosto pa jim je dano, da plačujejo davek delavca tudi v krajših rokih in ne trimesečno.

Pobrani zneski se odpremljajo z davčno knjižico delavca. Ta knjižica, ki je navadna davčna knjižica, kakoršno imajo tudi drugi davkoplačevalci, se izroči delavcu, kadar izstopi iz službe.

Delodajalci, ki na ta način odpremljajo davek, morajo voditi o svojih delavcih „kontrolno knjigo delavcev“. V to knjigo vpisujejo: delavčevo ime in njega priimek, dan, ko je stopil v službo, s kolikim zaslužkom in katerega dne je izstopil iz službe. To knjigo z davčnimi knjižicami delavcev in potrdili o vloženi prijavi morajo delodajalci na zahtevo dati na vpogled pooblaščenim organom davčne uprave.

Delodajalci pod b) (trgovci na drobno in obrtniki) pa lahko vplačujejo davek svojih delavcev tudi tako kakor delodajalci pod a) (veleobrati itd.) ter oddajajo davek svojih delavcev pristojnim davčnim uradom s seznamki na predpisanem obrazcu. S tem odpadejo prijave, davčne knjižice in kontrolna knjiga delavcev.

6. Obseg jamstva delodajalcev.

Vsak delodajalec, ki zaposluje telesne delavce, jamči za plačilo njih davka za ves čas, dokler so zaposleni pri njem.

Ako nastopi službo delavec, ki se ne more izkazati, da je uredil svoje dolžnosti glede davka na zaslužek telesnih delavcev, morajo to delodajalci sporočiti davčnemu oblastvu ali v seznamku ali v prijavi s pripombo: „ni uredil davčne dolžnosti“. Davčna oblastva na podlagi teh pripomb uredijo davčno plačilo. Če delavec ne more takoj plačati dolžnega davka, mora davčno oblastvo plačilo zavarovati.

Samo pri nekvalificiranih delavcih se gradbenim podjetniškim in industrijskim obratom in podjetjem, ki odpremljajo davek z mesečnim seznamom, ni treba brigati za pravilno plačilo delavčevega davka v prejšnji službi. Isto velja tudi za delavce, ki so začasno zaposleni v katerem koli drugem obratu ali podjetju.

Delodajalci, ki svojih delavcev ne prijavljajo redno davčnemu oblastvu ali prijavljajo zaslužek v manjšem znesku, nego je bil dogovorjen, plačajo ves odpadajoči davek, če delavca niso prijavili, odnosno vso razliko, ki bi morala biti odmerjena, ako bi se vložila pravilna prijava.

7. Pravice delavcev pri napačnem odbitku.

Če se davek pogrešno izračuna in preveč odtegne, imajo delavci pravico zahtevati popravek obremenitve ali povračilo preveč odtegnjenih zneskov in sicer oni, ki plačajo davek po prijavi v šestih mesecih od dne, ko so bili obveščeni o odmerjenem davku, oni, ki jim delodajalci odtežajo davek od plače, pa od dne, ko jim je bil davek odtegnjen.

8. Avtonomne doklade.

Na davek od zaslužka telesnih delavcev se smejo enako kakor na druge davke pobrati tudi avtonomne doklade (okrajne, občinske itd.), ako se to pobiranje pravilno sklone in od pristojnih oblastev odobri. Vendar pa je pobiranje doklad omejeno samo na eno četrtno državnega davka, to je na 50 par od 100 dinarjev zaslužka.

Prijave za dalavce, ki so davka oproščeni.

Delodajalci morajo vlagati prijave tudi za delavce, ki so stari izpod 18 let ali nad 65 let ter one, ki ne zaslužijo nad 5000 Din letno. Razlog za davčno oprostitve morajo navesti v opombi prijave.

Na zahtevo davčnega oblastva so delodajalci dolžni dokazati delavčevo starost z njegovim rojstnim listom ali na kak drug način.

Za sezonske kmetijske delavce ni treba vlagati prijavi.

10. Tiskovine.

Delodajalci ad a) morajo sami skrbeti za sestavo seznamov in morebitnih specialnih davčnih knjižic.

Prijave delodajalcev ad b) se morajo vlagati na uradno izdani tiskovini. Dokler se ta tiskovina ne izda, jo nadomešča vloga, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za odmero davka. Prijave, odnosno nje nadomestujoče vloge, so zavezane kolkovini 5 Din.

11. Prehodna določila.

Delodajalci ad a) plačajo pa za čas od 1. aprila 1925 dalje pobrane zneske s seznamom v dveh izvodih pri davčnem uradu, v roku, ki ga še naknadno določi delegacija ministrstva financ v Ljubljani, v nadaljnjih mesecih pa vsak mesec sproti.

Ostali delodajalci (trgovci-detajlisti, obrtniki), ki se ne poslužijo za odpremo seznamov, vložijo prijave za svoje delavce najkasneje do dne 15. novembra 1925. V teh prijavah (v obliki navadne vloge, kolkovane s 5 Din) je treba izkazati vse delavce brez ozira na višino zaslužka in starost in nadalje za vsakega posameznega delavca ali pomočnika, ki je dovršil 18. leto, a ni prekoračil 65 let starosti, navesti zaslužek, ki ga ima v času od dne 1. aprila do dne 31. decembra 1925. Prijave se vlagajo skupno za vse delavce.

Vestnik organizacije.

V Mariboru se je vršil dne 6. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu mesečni shod društva lesnih delavcev z dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Organizacija. 3. Raznoterosti.

Po prečitjanju zapisnika, ki so ga navzoči brez izpremembe vzeli na znanje, je predsednik podal besedo s. Tokanu iz Ljubljane, ki je v obširnem govoru obrazložil vprašanje strokovne organizacije. Med drugim je dejal:

Delavstvo mirno prenaša vse krivice, ki mu jih prizadeva podjetništvo in vsa meščanska družba v obilni meri, in dasi te krivice čuti in se jih zaveda, je vseeno težko dostopen ideji, ki mu narekuje stvaritev trdne in solidne strokovne organizacije. Če prav je že stokrat dokazano, da je vsak napredek brez organizacije izključen, in če prav se je že na tisočerihi primerih dokazalo, da je organizacija predpogoj vsakemu uspehu, je zlasti med slovenskim delavstvom nazor o strokovni organizaciji še vedno nestalen, da ne rečem zelo vihrav. Kadar bi bilo strokovne organizacije najbolj treba, to je v času krize, da si ohrani to, kar si je v dobi boljše konjunktore priborilo, postaja delavstvo apatično in se niti ne zaveda, da s tem, da zapušča svoje strokovne organizacije, prepušča brez odpora bojno polje delodajalcem, ki potem lahko počno, kar hočejo. V svoji brezbriznosti in pomanjkanju globljega razumevanja ideje strokovne organizacije, drugi zopet pravijo: Napravite kaj, pa se bomo organizirali.

Seveda, križem rok stati ob strani in prepuščati drugim delo in žrtve in zahtevati, da se kaj napravi, je zelo komorno. Če je pa taka filipika tudi poštena in delavca dostojna, je pa drugo vprašanje. Če bi se vsi ravnali po taki salomonski modrosti, tedaj bi se za delavski razred hočeš nočeš moral vrniti srednji vek.

Nadalje prikazuje govornik momente delavskega življenja, v katerih igra baš strokovna organizacija zelo odlično vlogo in tudi socialnopolitična zakonodaja ter socialne reforme se ne morejo razvijati, če ni krepkega hrbišča v obliki strokovnih organizacij, ki so nositeljice tega razvoja.

Da bi delavstvo poseglo s krepko roko v tok gospodarskega razvoja brez jakih in krepkih strokovnih organizacij, na to sploh misliti ni. S pozivom naj postane vsak živ agitator za našo strokovno organizacijo, je zaključil svoj jedrnat govor.

Nato poukaže s. Matjašič v kratkih besedah na škodo, ki jo prizadejajo delavstvu takozvani orjunaši, ki se rekrutirajo iz breznačelnih elementov, ki izvršujejo hlapčevske službe kapitalističnemu razredu pod krinko nacionalizma in se v svoji nezrelosti niti ne zavedajo, da režejo v svoje lastno meso.

K besedi se javi še s. Kapun, ki poudarja zlasti važnost socialnega zavarovanja, ki je potrebno reforme in izpopolnitve.

Ko je s. Matjašič navzoče pozval, da se v čim večjem številu javijo za obisk risarskega tečaja, je dobro uspeli shod zaključil.

Pomen in naloge delavske zbornice.

Z ozirom na bližajoče se volitve v Delavsko zbornico morajo vedeti vsi strokovno organizirani delavci predvsem to, kake naloge opravljajo Delavske zbornice. Potem bo znalo delavstvo ceniti veliko važnost te institucije, ki more izvrševati vse svoje dolžnosti z uspehom le tedaj, ako jo bo organizirano delavstvo podpiralo.

Delavstvo v Srbiji je imelo že pred vojno Delavsko zbornico, dočim je pri nas nismo poznali do nacionalnega prevrata. Pa tudi po prevratu se Delavska zbornica ni popularizirala med našim delavstvom tako, kot bi se morala. Temu je kriva reakcionarna socialna politika naše buržuazije, ki je do danes zavirala delovanje Delavske zbornice in tri leta je vlada odlagala razpis volitev za njo.

Sedaj pa k stvari!

V smislu § 37. zakona o zaščiti delavcev je naloga Delavskih zbornic, varovati gospodarske, socialne in kulturne interese vseh delavcev in nameščencev. V ta namen Delavska zbornica podaja poročila, predloge in mnenja pristojnim organom o ureditvi delovnih razmer med delodajalci in delojemalci, o vprašanju delavskega zavarovanja, delovnih trgov, delavskih stanovanj, socialnega zdravstva, delavske prehrane, prosvete in sploh vseh problemov, ki zadevajo delavca in nameščenca. Skrbi za to, da se sprejeti socialni zakoni izvajajo. Posredujejo pri sklepanju kolektivnih pogodb in sploh pri reševanju sporov med podjetniki in delavci. Vodi statistiko in zbira podatke o vseh vprašanjih, ki se tičejo delavcev in nameščencev. Zbira in hrani sprejete delovne pogodbe. Vodi evidenco delavskih in strokovnih organizacij ter vzdržuje stalno zvezo z njimi. Posreduje in intervenira za delavce in nameščence pri vseh državnih uradih in delodajalcih. Ustanavlja in organizira naprave za pospeševanje gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev.

Glejmo torej v svojem lastnem interesu, da bo novoizvoljena Delavska zbornica res lahko izpolnjevala te velekoristne naloge.

Mihail Vasiljevič Frunze.

V Moskvi je umrl ljudski komisar vojne in mornarice Frunze. Podlegel je posledicam operacije želodca.

Frunze je bil rojen leta 1885 v mestu Prišpeku v semirečenski oblasti turkeštanskega kraja kot kmetijski sin. Njegov oče je bil rodom iz hersonske gubernije. Že v gimnaziji se je počel mladi Frunze s politiko in kot akademik se je vpisal v socialdemokratsko organizacijo, kjer je bil ves čas pristaš boljševiške struje. Od leta 1904. se je aktivno udeleževal v raznih boljševiških organizacijah. Leta 1905. je začel delovati v industrijskem okraju Ivanovo-Voznesensk. Tu je organiziral veliko stavko tekstilnih delavcev, ki se je razširila na ves okraj. To je bil začetek njegovega sistematičnega revolucionarnega dela. Carske oblasti so ga začele neusmiljeno preganjati. Že kot slušatelj tehnološke fakultete v Petrogradu so mu bili carski volitvi vedno za petami in končno je moral univerzo zapustiti. Leta 1907. so ga aretirali in obsodili na štiri leta katorge. Komaj se je vrnil s katorge, je moral zopet pred sodišče in sicer zaradi oboroženega odpora proti policiji. Baj je hotel izvršiti atentat na policijskega ravnatelja. Takrat je bil obsojen na smrt, toda zaradi neke formalnosti se je razprava obnovila in Frunze je bil znova obsojen na smrt. Pozneje je bil pomiloščen. Smrtno kazen so mu zamenjali s šestletno katorgo. To kazen je obsedel v Nikolajevsku in Aleksandrovsku. Leta 1914. so ga oblasti izgnale iz vrholenskega ujezda irkutske gubernije. Leto pozneje so ga zopet aretirali in zaprli, ker je organiziral politične izgnance. V avgustu se mu je posrečilo pobegniti iz ječe v zabajkoska oblast, kjer je deloval nelegalno pod imenom Vasilenko. Z nekaterimi drugimi boljševiki je začel izdajati tedenik „Vostočnoje Obozrenje“ („Vzhodni Obzor“), toda carske oblasti so kmalu zavohale, kdo tiči pod imenom Vasilenko. Predno so ga pa aretirali, je Frunze pobegnil iz Sibirijske v Rusijo, kjer se je udeleževal tajne boljševiške akcije v armadi.

Za časa februarne revolucije 1917. l. je bil na čelu revolucionarne organizacije v Minsku, ki je delovala med vojaki 10. in 3. ruske armade. Po revoluciji je postal revolucionarni voditelj na zapadnem bojišču in v Belorusiji. Razorožil je minsko policijo in orožništvo ter postal načelnik minske mestne policije. Organiziral

je v Minsku tudi sovjet delavskih deputatov, postal član izvršilnega odbora ter ustanovil sovjet kmetijskih deputatov v Belorusiji. V času kornilovščine je postal načelnik štaba revolucionarne vojske v minskem vojnem okragu. Za časa oktobrske revolucije je stopil na čelo boljševiških oboroženih sil v šujsko-ivanovski oblasti in že 30. oktobra je prispel z 2000 oboroženih delavcev in vojakov v Moskvo, kjer se je aktivno udeležil borbe proti vladi Kerenskega. Pozneje so mu bile poverjene razne funkcije v gubernijah. Za časa jaroslavskega upora je bil imenovan za vojaškega komisarja jaroslavskega vojnega okraga, leta 1918. je pa postal poveljnik IV. armade na vzhodni fronti. V aprilu 1919., ko je navalil na Povolžje admiral Kolčak, je bil imenovan Frunze za poveljnika štirih armad. Organiziral in vodil je vso ofenzivo proti Kolčaku ter tudi izvojeval zmago, da si nikoli ni bil vojak. Kolčak je bil prisiljen k naglemu umiku na celi vzhodni fronti. Nato je vodil Frunze ofenzivo proti mestu Ufi. Pri prehodu čez reko je bil ranjen z bombo, ki jo je vrgel sovražni letalec. Za vojaške operacije v tem okraju je bil odlikovan z redom rdečega prapora.

Koncem julija 1919. je bil imenovan za poveljnika vseh armad na vzhodni fronti. Kot tak je oblegal in zavzel Čeljabinsk, kjer se je boril proti boljševikom tudi polk naših dobrovoljcev. Ko je bila v avgustu vzhodna fronta razdeljena na sibirsko in turkeštansko, je prevzel Frunze turkeštanski sektor. V septembru je obkolil južno krilo Kolčakove armade pod vodstvom generala Belega. Posrečilo se mu je obnoviti stik s Turkestanom, osobito, ko so se mu pridružili še orenburški kozaki. V decembru istega leta je likvidiral uralsko fronto do Kaspiškega morja. Nato je sodeloval pri likvidaciji vstaje v Buhari, v avgustu leta 1920. je pa prevzel poveljstvo južne fronte proti Vranglu. Koncem novembra se mu je posrečilo zavzeti krimski polotok. Za zmago nad Vranglovo armado je bil odlikovan s sabljo z redom in sliko Karla Marksa.

Po likvidaciji zunanjih front je bil imenovan za pooblaščenca revolucionarnega vojnega so sveta na Ukrajini in vrhovnega poveljnika ukrajinske armade. Njegova zasluga je, da sta doživela atamana Petljura in Mahno poraz. Od tretjega kongresa sovjetov dalje je bil član centralnega izvršilnega odbora in 1. aprila 1914. je bil imenovan Frunze za namestnika Trockega v predsedstvu revolucionarnega vojnega sveta. Ko je Trockij odložil svoje funkcije je 26. januarja 1925 je postal vrhovni poveljnik rdeče armade Frunze. Smrt mu ni dala dovršiti velikega programa reorganizacije sovjetske vojske.

Draginjska tabela.

Petčlanska rodbina porabi na mesec:

Živilo	Mno-žina	Cena za enoto		Skupen iznos	
		l. 1913	okt. 1925	l. 1913	nov. 1925
	kg	K	Din	K	Din
Moka za pecivo .	8	0.36	5.50	2.88	44.—
Moka za kuho . .	6	0.34	5.—	3.04	30.—
Krušna moka . . .	35	0.33	4.50	11.55	157.50
Koruzna moka . .	6	0.25	3.50	1.60	21.—
Krompir	51	0.06	1.25	3.06	63.75
Fižol	6.3	0.36	3.50	2.27	22.05
Kaša	1.2	0.32	6.—	0.38	7.80
Riž	2.1	0.44	10.—	0.92	21.—
Olje	1	1.50	20.—	1.50	20.—
Mast	3.9	2.—	30.—	9.80	117.—
Mleko	45 l	0.20	3.—	9.—	135.—
Meso	6.1	1.80	18.—	10.98	109.80
Sladkor	5.8	0.88	15.50	5.—	89.90
Kis	2.5 l	0.24	2.50	0.60	6.25
Sol	2	0.24	4.50	0.48	9.—
Kavina primes . .	0.4	2.72	72.—	1.09	28.80
Kava	2	0.96	20.—	1.92	40.—
				64.97	862.25

Draginja. Ena predvojna krona je sedanjih Din 14.64.

Gospodarstvo.

Evropski lesni trg. Kakor je povzeti iz poročil z raznih evropskih lesnih tržišč, se je kritično stanje evropske lesne trgovine v zadnjem času nekoliko omililo in se že čujejo glasovi, da bodo prilike ostale nadalje ugodne. Vendar pa ni misliti na povratek preteklih dobrih časov lesne kupčije, za kar manjkajo vsi pogoji. Evropa je v glavnem pokrila velike nujne potrebe, nastale zaradi vojne, in je sedaj tako obubožana, da se mora do skrajnosti omejevati v nakupovanju lesa, zlasti ker se kljub neugodnim razmeram cene v splošnem stalno drže na visokem nivoju.

Vidi pa se, da je potreba vseh vrst lesa povsod prilična — če le ne bi manjkalo denarja. Največje povpraševanje sedaj pred zimo je seveda po drvi za kurjavo, katerim so cene precej čvrste.

Rusija, ki je do zadnjega časa bila zelo nezanesljiv činitelj v evropskem lesnem gospodarstvu, vedno bolj sili s svojim cenanim lesom na svetovni trg in je letošnje leto izvoz lesa tako forsirala, da ji ga baje sedaj doma primanjkuje. Kljub temu pa ima načrt še povečati svoj lesni izvoz.

V Švedski in Finski so visoke lesne cene spričo močne ruske in tudi srednjeevropske konkurence precej nazadovale. Zaloge v teh državah so obilne. Obe državi računata na Anglijo, ki pa kupuje le po prav nizkih cenah.

Čvrst je položaj v Češkoslovaški in Rumuniji. Zlasti v poslednji državi vlada na tržišču mehkega lesa in drv za kurjavo naraščajoča tendenca, toda kupčija se ne more prav razvijati, ker je v tej državi občutno pomanjkanje vagonov.

Velika ovira evropskega lesnega prometa je neprestano valovanje raznih evropskih valut. Tako n. pr. škoduje našemu izvozu valovanje dinarja in lire. Čvrstoča dinarja in slabljenje lire nam jemljeta našega največjega lesnega odjemalca — Italijo, kjer našemu lesu z uspehom konkurirata Avstrija in baje celo Rumunija.

Pričakovati pa je, da se bo konkurenčni pritisk Rumunije znatno omilil, če ne onemogočil, ker je belgrajska vlada naložila na uvoz rumunskega lesa občutno carino.

Naša lesna trgovina in industrija ter novi železniški tarif. V petek dne 13. novembra t. l. se je vršila v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo anketa glede končne redakcije predlogov v zadevi definitivne ureditve tarif za les in lesne izdelke. Anketi so prisostvovali zastopniki lesne industrije in trgovine, ljubljanske borze in Zveze industrijcev. Razpravljali so o sledečih: Reglementarni predpisi glede tovorjenja lesa, določbe blagovne klasifikacije, izjemne tarife za les, inozemske tranzitne tarife za les. Vsi tožadveni predlogi udeležencev ankete se bodo obravnavali pri končni redakciji novih železniških tarif, ki se bo po vesteh iz Beograda izvršila že 1. januarja 1926.

Tudi pri Trgovski in obrtniški zbornici v Zagrebu se je te dni vršila anketa in sicer o izvozni carini za produkte lesne industrije. Sestavljene resolucije, ki obsegajo vse zahteve hrvatske lesne industrije, predlože ministrstvu v upoštevanje.

To delo trgovskih zbornic in industrijcev je vsekakor pametnejše kakor pa iskati pomoči na račun že itak nezadostnih plač lesnih delavcev.

Razno.

O Maroku je izdal nemški geograf Albrecht Wirth knjigo pod naslovom „Boj za Maroko“, v kateri med drugim pravi:

O Maroku se v zadnjem času piše in govori zelo mnogo, v splošnem pa vemo o njem zelo malo. Število prebivalstva v Maroku znaša gotovo daleč nad tri milijone. Glavno mesto — Casablanca raste prav po ameriansko in šteje danes 250.000 ljudi. Maroko je med najbolj bogatimi deželami sveta. Če se bo pridelovanje dvignilo na evropsko višino, bo postala ta dežela važen eksportni trg za žito. „Žito se ti zdi kot pragozd“. Naravnost bajno se nam zdi, da daje žito tisočeren sad. Še bolj važni so pa kovinski zemeljski zakladi, zlasti železo. Visoko nad železom so še fosfati, ki se rabijo za gnojilo. Cenijo jih, čeprav najbrž pretirano, na 150 milijard zlatih frankov. Poleg tega je Maroko bogat na svincu in bakru. Najvažnejši in najdragocenejši zaklad Maroka — in tu pride v poštev tudi španski Maroko — je pa zlato!

V španskem Maroku, ki meri 28.000 kvadratnih kilom. in ki šteje 750.000 prebivalcev pridelujejo, tudi volno, kože, usnje, mandeljni, žito itd.

Vojaška zveza je v Nemški Avstriji važna institucija socialističnih delavskih organizacij. V avstrijskih vojašnicah se vrše periodično volitve vojaških zaupnikov. Take volitve so se vršile 11. oktobra t. l. Kandidirala je socialistična vojaška zveza (Militärverband) in tkzv. Wehrbund, v katerem so združene vse meščanske stranke. Pri volitvah si je Militärverband priboril sijajno zmago. Od celokupnih 15.000 glasov je dobil 12.000, a meščanski Wehrbund 3000 glasov. Po mandatih je prejel od vseh 252 mandatov Militärverband 224, Wehrbund pa 28 mandatov. Tudi pri podčastnikih so zmagali socialisti sijajno. Od 40 mandatov so jih prejeli 23, a Wehrbund 17.

Nov državni proračun izdeluje vlada in bo v kratkem predložen narodni skupščini. Novi proračun bo pomenil novo in silno davčno obremenitev vseh slojev, zlasti in v prvi vrsti seveda delavstva. Mesto zboljšanja in ukinitve davka na ročno delo, prihaja jugoslovanska vlada na dan z novo še hujše davčno obremenitvijo delavskega stanu. Novi proračun bo za skoro 1 milijardo višji od zadnjega proračuna kljub temu, da je napovedala RR vlada „splošno štedenje“ pri državnih financah. Ako pomislimo, da je vrednost dinarja mnogo večja danes, nego je bila lansko leto, ako pomislimo, da podjetniki na vseh koncih in krajih znižujejo delavske plače, tedaj nam postane lahko jasno, pred kako težkim položajem se delavstvo nahaja. V tem položaju je nujno potrebno, da delavstvo utrdi svoje postojanke, učvrsti svoje razredne organizacije, zbira svoje sile in se pripravi za težke boje, ko gre za obstoj sestradanega delavstva.

Beležke.

Preselitev okrožnega urada. Centralna pisarna okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je s Turjaškega trga preselila v lastno hišo na Miklošičevi cesti. Ravno tako se je preselil nezgodni oddelek tega urada s Cankarjevega nabrežja, samo poslovalnica okrožnega urada za enkrat še ostane tam, kjer je — na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve.

Banke v Jugoslaviji, katerih je sedaj po številu 650, zaslужijo v enem letu čistih 225.000.000 Din. Ne smemo se torej čuditi gospodarskim krizam, ki zadevajo osobito industrijo in široke sloje delovnega ljudstva. Čuditi pa se ne smemo tudi številnim konkurzom. Res so davki oderuški, še bolj oderuški pa je bančni kapital.

Za dne 22. novembra 1925 sklicuje ljubljanska podružnica **shod mizarjev, strojnih in drugih lesnih delavcev** pri „Levu“ ob deveti uri zjutraj z dnevnim redom: mesečno poročilo in raznoterosti.

Ker prihajajo za delavce vedno kritičnejši časi, je dolžnost vseh zavednih lesnih delavcev, da se shoda zanesljivo in točno udeleže. ODBOR.

Prosveta.

Sodrug, pozor! Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani bo izdala tekom prihodnjih tednov brošuro: „Kako uveljavljam pravice, ki mi jih nudi zakon o zavarovanju delavcev“. Brošura pa vsebuje vse, kar mora vedeti zavarovanec za slučaj bolezni in nezgode. Strokovna komisija pozivlja vse organizacije in zaupnike, da si že sedaj naroče brošuro, da bo vedela za prilično število naklade. Brošura bo stala 10 Din.

S to brošuro bomo ugodili ponovno izraženi želji, da dobe delavci priliko poučiti se o določbah zakona o zavarovanju delavcev.

Zahvala.

Osrednjemu društvu lesnih delavcev se podpisani najiskrenejše zahvaljujem za nakazano mi izredno podporo v času moje brezposelnosti.

Zato priporočam najtopleje vsem lesnim delavcem strokovno organizacijo, ker le pri njej dobite zaščito!

Stari trg pri Rakeku.

Ivan Brešer.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.